



Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (prvá komora)

zo 14. januára 2021 *

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Článok 17 Charty základných práv Európskej únie – Vlastnícke právo – Článok 47 Charty základných práv – Právo na účinný prostriedok nápravy – Rámcové rozhodnutie 2005/212/SVV – Konfiškácia príjmov, nástrojov a majetku z trestnej činnosti – Smernica 2014/42/EÚ – Zaistenie a konfiškácia prostriedkov a príjmov z trestnej činnosti v Európskej únii – Vnútroštátna právna úprava, ktorá stanovuje konfiškáciu vecí použitej na spáchanie trestného činu pašovania v prospech štátu – Vec patriaca tretej osobe konajúcej v dobrej viere“

Vo veci C-393/19,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Apelativen sad – Plovdiv (Odvolací súd Plovdiv, Bulharsko) zo 16. mája 2019, doručeným Súdnemu dvoru 21. mája 2019, ktorý súvisí s trestným konaním proti

OM,

za účasti:

Okrážna prokuratura – Chaskovo,

Apelativna prokuratura – Plovdiv,

SÚDNY DVOR (prvá komora),

v zložení: predseda prvej komory J.-C. Bonichot, sudcovia L. Bay Larsen, C. Toader, M. Safjan (spravodajca) a N. Jääskinen,

generálny advokát: M. Campos Sánchez-Bordona,

tajomník: A. Calot Escobar,

so zreteľom na písomnú časť konania,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

- Okrážna prokuratura – Chaskovo, v zastúpení: V. Radeva-Rančeva, splnomocnená zástupkyňa,
- Apelativna prokuratura – Plovdiv, v zastúpení: I. Perpelov, splnomocnený zástupca,
- helénska vláda, v zastúpení: M. Tassopoulou, S. Charitaki a A. Magrippi, splnomocnené zástupkyne,
- Európska komisia, v zastúpení: Y. Marinova a M. R. Troosters, splnomocnení zástupcovia,

* Jazyk konania: bulharčina.

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 25. júna 2020,

vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 17 ods. 1 a článku 47 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta“).
- 2 Tento návrh bol podaný v rámci trestného konania začatého proti OM vo veci konfiškácie veci použitej na spáchanie trestného činu pašovania vo veľkom rozsahu patriacej tretej osobe konajúcej v dobrej viere, po jeho odsúdení za uvedené pašovanie.

Právny rámec

Právo Únie

Rámcové rozhodnutie 2005/212/SVV

- 3 Odôvodnenie 3 rámcového rozhodnutia Rady 2005/212/SVV z 24. februára 2005 o konfiškácii príjmov, nástrojov a majetku z trestnej činnosti (Ú. v. EÚ L 68, 2005, s. 49) znie:

„Podľa odseku 50 písm. b) viedenského akčného plánu sa do piatich rokov od nadobudnutia platnosti Amsterdamskej zmluvy musia vnútroštátne ustanovenia upravujúce zhabanie a konfiškáciu príjmov z trestnej činnosti podľa potreby zdokonaľiť a aproximovať, berúc do úvahy práva tretích strán konajúcich v dobrej viere.“

- 4 Podľa článku 1 tretej a štvrtej zarážky tohto rámcového rozhodnutia, nazvaného „Vymedzenie pojmov“:

„Na účely tohto rámcového rozhodnutia:

– ...

- ‚nástroje‘ znamenajú akýkoľvek majetok, ktorý bol použitý alebo určený akýmkoľvek spôsobom, celkom alebo sčasti, na spáchanie trestného činu alebo trestných činov,
- ‚konfiškácia‘ znamená trest alebo opatrenie, ktoré je nariadené súdom v konaní o trestnom čine alebo trestných činoch a ktoré v konečnom dôsledku znamená odňatie vlastníctva“.

- 5 Článok 2 uvedeného rámcového rozhodnutia, nazvaný „Konfiškácia“, stanovuje:

„1. Každý členský štát prijíma potrebné opatrenia umožňujúce mu konfiškovať, celkom alebo sčasti, nástroje a príjmy z trestných činov, za ktoré možno uložiť trest odňatia slobody na obdobie viac ako jedného roka, alebo majetok, ktorého hodnota zodpovedá týmto príjmom.

2. Pokiaľ ide o daňové trestné činy, členské štáty môžu použiť iné postupy než trestné konanie, aby odňali páchatelovi príjmy z trestného činu.“

6 Podľa článku 4 toho istého rámcového rozhodnutia s názvom „Opravné prostriedky“:

„Každý členský štát prijme nevyhnutné opatrenia na zabezpečenie, aby zainteresované strany, ktorých sa dotýkajú opatrenia podľa článkov 2 a 3, mali účinné opravné prostriedky na ochranu svojich práv.“

Smernica 2014/42/EÚ

7 Odôvodnenia 9, 33 a 41 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2014/42/EÚ z 3. apríla 2014 o zaistení a konfiškácii prostriedkov a príjmov z trestnej činnosti v Európskej únii (Ú. v. EÚ L 127, 2014, s. 39) uvádzajú:

„(9) Cieľom tejto smernice je zmeniť a rozšíriť ustanovenia rámcových rozhodnutí [Rady] 2001/500/SVV [z 26. júna 2001 o praní špinavých peňazí, identifikácii, vyhľadávaní, zmrazení, zaistení a konfiškácii prostriedkov a príjmov z trestnej činnosti (Ú. v. ES L 182, 2001, s. 1; Mim. vyd. 19/004, s. 158)] a 2005/212/SVV. Uvedené rámcové rozhodnutia by sa mali čiastočne nahradiť pre členské štáty viazané touto smernicou.

...

(33) Táto smernica podstatným spôsobom zasahuje do práv osôb, a to nielen podozrivých alebo obvinených osôb, ale aj do práv tretích osôb, ktoré nie sú trestne stíhané. Je preto potrebné stanoviť osobitné záruky a prostriedky súdnej nápravy, aby sa zaručila ochrana ich základných práv pri vykonávaní tejto smernice. To zahŕňa právo byť vypočutý pre tretie osoby, ktoré tvrdia, že sú vlastníkami dotknutého majetku alebo ktoré tvrdia, že k nemu majú iné majetkové práva (vecné práva), ako napríklad *ususfructus*. Príkaz na zaistenie by sa dotknutej osobe mal oznámiť čo najskôr po jeho vykonaní. Príslušné orgány však môžu odložiť oznámenie takýchto príkazov dotknutej osobe z dôvodov týkajúcich sa potrieb vyšetrovania.

...

(41) Keďže cieľ tejto smernice, a to uľahčenie konfiškácie majetku v trestných veciach, nie je možné uspokojivo dosiahnuť na úrovni samotných členských štátov, ale ho možno lepšie dosiahnuť na úrovni Únie, môže Únia prijať opatrenia v súlade so zásadou subsidiarity podľa v článku 5 Zmluvy o Európskej únii (Zmluva o EÚ). V súlade so zásadou proporcionality podľa uvedeného článku táto smernica neprekračuje rámec nevyhnutný na dosiahnutie tohto cieľa.“

8 Článok 2 tejto smernice s názvom „Vymedzenie pojmov“ stanovuje:

„Na účely tejto smernice sa uplatňujú tieto vymedzenia pojmov:

...

3. „prostriedky“ sú akýkoľvek majetok, ktorý bol akýmkoľvek spôsobom, celkom alebo sčasti, použitý alebo určený na spáchanie trestného činu alebo trestných činov;

4. „konfiškácia“ je konečné odňatie majetku nariadené súdom v súvislosti s trestným činom;

...“

9 Článok 3 uvedenej smernice, nazvaný „Rozsah pôsobnosti“, stanovuje:

„Táto smernica sa vzťahuje na trestné činy, na ktoré sa vzťahujú:

- a) Dohovor o boji proti korupcii úradníkov Európskych spoločenstiev alebo úradníkov členských štátov Európskej únie vypracovaný na základe článku K.3 ods. 2 písm. c) Zmluvy o Európskej únii...;
- b) rámcové rozhodnutie Rady 2000/383/SVV z 29. mája 2000 o zvýšenej ochrane pred falšovaním prostredníctvom pokút a ďalších trestných sankcií v súvislosti so zavádzaním eura [(Ú. v. ES L 140, 2000, s. 1; Mim. vyd. 19/001, s. 187)];
- c) rámcové rozhodnutie Rady 2001/413/SVV z 28. mája 2001 o boji proti podvodom a falšovaniu bezhotovostných platobných prostriedkov [(Ú. v. ES L 149, 2001, s. 1; Mim. vyd. 15/006, s. 123)];
- d) rámcové rozhodnutie Rady 2001/500/SVV z 26. júna 2001 o praní špinavých peňazí, identifikácii, vyhľadávaní, zmrazení, zaistení a konfiškácii prostriedkov a príjmov z trestnej činnosti [(Ú. v. ES L 182, 2001, s. 1; Mim. vyd. 19/004, s. 158)];
- e) rámcové rozhodnutie Rady 2002/475/SVV z 13. júna 2002 o boji proti terorizmu [(Ú. v. ES L 164, 2002, s. 3; Mim. vyd. 19/006, s. 18)];
- f) rámcové rozhodnutie Rady 2003/568/SVV z 22. júla 2003 o boji proti korupcii v súkromnom sektore [(Ú. v. EÚ L 192, 2003, s. 54; Mim. vyd. 19/006, s. 182)];
- g) rámcové rozhodnutie Rady 2004/757/SVV z 25. októbra 2004, ktorým sa stanovujú minimálne ustanovenia o znakoch skutkových podstát trestných činov a trestov v oblasti nezákonného obchodu s drogami [(Ú. v. EÚ L 335, 2004, s. 8)];
- h) rámcové rozhodnutie Rady 2008/841/SVV z 24. októbra 2008 o boji proti organizovanému zločinu [(Ú. v. EÚ L 300, 2008, s. 42)];
- i) smernica Európskeho parlamentu a Rady 2011/36/EÚ z 5. apríla 2011 o prevencii obchodovania s ľuďmi a boji proti nemu a o ochrane obetí obchodovania, ktorou sa nahrádza rámcové rozhodnutie Rady 2002/629/SVV [(Ú. v. EÚ L 101, 2011, s. 1)];
- j) smernica Európskeho parlamentu a Rady 2011/93/EÚ z 13. decembra 2011 o boji proti sexuálnemu zneužívaniu a sexuálnemu vykorisťovaniu detí a proti detskej pornografii, ktorou sa nahrádza rámcové rozhodnutie Rady 2004/68/SVV [(Ú. v. EÚ L 335, 2011, s. 1)];
- k) smernica Európskeho parlamentu a Rady 2013/40/EÚ z 12. augusta 2013 o útokoch na informačné systémy, ktorou sa nahrádza rámcové rozhodnutie Rady 2005/222/SVV [(Ú. v. EÚ L 218, 2013, s. 8)];

ako aj ďalšie právne nástroje, pokiaľ sa v nich výslovne stanovuje, že táto smernica sa vzťahuje na trestné činy v nich harmonizované.“

10 Článok 12 smernice 2014/42, nazvaný „Transpozícia“, v odseku 1 stanovuje:

„Členské štáty uvedú do účinnosti zákony, iné právne predpisy a správne opatrenia potrebné na dosiahnutie súladu s touto smernicou do 4. októbra 2016. Komisii bezodkladne oznámia znenie týchto ustanovení.“

- 11 Článok 14 tejto smernice, nazvaný „Nahradenie jednotnej akcie 98/699/SVV a niektorých ustanovení rámcových rozhodnutí 2001/500/SVV a 2005/212/SVV“, stanovuje:

„1. Jednotná akcia 98/699/SVV [z 3. decembra 1998 prijatá Radou na základe článku K.3 Zmluvy o Európskej únii o praní špinavých peňazí, identifikácii, vyhľadávaní, zmrazení, zhabaní a konfiškácii prostriedkov a ziskov z trestnej činnosti (Ú. v. ES L 333, 1998, s. 1; Mim. vyd. 19/001, s. 97)], článok 1 písm. a) a články 3 a 4 rámcového rozhodnutia 2001/500/SVV a prvé štyri zarážky článku 1 a článok 3 rámcového rozhodnutia 2005/212/SVV sa nahrádzajú touto smernicou pre členské štáty viazané touto smernicou bez toho, aby boli dotknuté povinnosti týchto členských štátov týkajúce sa lehôt na transpozíciu uvedených rámcových rozhodnutí do vnútroštátneho práva.

2. Pre členské štáty viazané touto smernicou sa odkazy na jednotnú akciu 98/699/SVV a ustanovenia rámcových rozhodnutí 2001/500/SVV a 2005/212/SVV uvedené v odseku 1 považujú za odkazy na túto smernicu.“

Bulharské právo

- 12 Podľa § 37 ods. 1 Nakazatelen kodex (Trestný zákon, ďalej len „NK“):

„Tresty sú:

...

3. Prepadnutie majetku;

...“

- 13 Z § 242 ods. 1 NK vyplýva, že za pašovanie možno uložiť trest odňatia slobody na tri až desať rokov a peňažný trest od 20 000 do 100 000 bulharských leva (BGN) (približne 10 226 až 51 130 eur).

- 14 § 242 ods. 7 a 8 NK stanovuje:

„(7) ... Predmet pašovania sa skonfiškuje v prospech štátu bez ohľadu na jeho vlastníka, ak už neexistuje alebo bol prevedený, určí sa suma zodpovedajúca jeho hodnote za vnútroštátne maloobchodné ceny.

(8) ... Prostriedok použitý na prepravu pašovaného tovaru sa skonfiškuje v prospech štátu, aj keď nepatrí páchatelovi trestného činu, okrem prípadu, ak jeho hodnota zjavne nezodpovedá závažnosti trestného činu.“

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

- 15 V čase skutkových okolností vo veci samej OM, zamestnaný ako vodič prepravnou spoločnosťou so sídlom v Turecku, vykonával medzinárodnú prepravu s cestným ťahačom a návesom vo vlastníctve tejto spoločnosti.

- 16 Dňa 11. júna 2018, keď sa OM pripravoval vykonať prepravu medzi Istanbulom (Turecko) a Delmenhorstom (Nemecko), prijal návrh, ktorý mu predložila neznáma osoba, prepraviť za odplatu nelegálne 2 940 kusov starých mincí do Nemecka.

- 17 Dňa 12. júna 2018 bol OM po prekročení hranice medzi Tureckom a Bulharskom podrobený colnej kontrole, pri ktorej boli nájdené mince ukryté v cestnom ťahači.

- 18 Mince, ktoré archeologický a numizmatický posudok ohodnotil na hodnotu 73 500 BGN (približne 37 600 eur), cestný ťahač, náves, kľúč zapalovania a osvedčenie o evidencii uvedeného ťahača boli zaistené a zhromaždené ako vecné dôkazy o možnom trestnom čine.
- 19 Počas vyšetrovania riaditeľ tureckej spoločnosti, ktorá bola zamestnávateľom OM, požiadal o vrátenie cestného ťahača a návesu, pričom tvrdil, že uvedená spoločnosť nemá nijaké spojenie s trestným činom a že vrátenie uvedeného majetku by neohrozilo vyšetrovanie. Túto žiadosť prokurátor zodpovedný za vyšetrovanie zamietol z dôvodu, že hmotné dôkazy boli podľa bulharského práva uchovávané až do ukončenia trestného konania a vrátenie by ohrozovalo vyšetrovanie. Riaditeľ napadol zamietavé rozhodnutie na Okrážen sád Chaskovo (Krajský súd Chaskovo, Bulharsko), ktorý toto rozhodnutie potvrdil uznesením z 19. októbra 2018, proti ktorému nemožno podať opravný prostriedok.
- 20 Rozsudkom z 22. marca 2019 Okrážen sád Chaskovo (Krajský súd Chaskovo) odsúdil OM za pašovanie vo veľkom rozsahu na trest odňatia slobody v trvaní troch rokov a na peňažný trest vo výške 20 000 BGN (približne 10 200 eur). Mince a cestný ťahač boli skonfiškované v prospech štátu v uvedenom poradí podľa § 242 ods. 7 a § 242 ods. 8 NK. Naopak náves, nepriamo spojený so spáchaním trestného činu, bol spoločnosti zamestnávajúcej OM vrátený.
- 21 OM podal proti tomuto rozsudku odvolanie na Apelativen sád – Plovdiv (Odvolací súd Plovdiv, Bulharsko) v rozsahu, v akom tento súd nariadil zaistenie cestného ťahača, pričom tvrdil, že toto zaistenie bolo v rozpore najmä s ustanoveniami Zmluvy o FEÚ, ako aj Charty.
- 22 Vnútroštátny súd uvádza, že konfiškácia vozidla, ktoré bolo použité na prepravu predmetu pašovania, v prospech štátu, stanovené v § 242 ods. 8 NK, je nepochybne povinnou konfiškáciou v nadväznosti na spáchanie trestného činu pašovania, ale nepredstavuje trest na rozdiel od prepadnutia majetku vinníka uvedeného v § 37 ods. 1 bode 3 NK.
- 23 Vzhľadom na to má tento súd pochybnosti o zlučiteľnosti § 242 ods. 8 NK, ktorý bol prijatý pred prístupím Bulharskej republiky k Európskej únii 1. januára 2007, s ustanoveniami práva Únie, najmä s článkom 17 ods. 1 a článkom 47 Charty.
- 24 Uvedený súd sa konkrétne domnieva, že konfiškácia uvedená týmto ustanovením, vrátane prípadu, keď dopravný prostriedok, ktorý slúžil na prepravu predmetu pašovania, nepatrí páchatelovi trestného činu, by mohla viesť k nerovnováhe medzi záujmom tretej osoby, ktorá je vlastníkom, a nezúčastnila sa ani nie je žiadnym spôsobom spojená s trestným činom, a záujmom štátu skonfiškovať tento majetok z dôvodu, že bol použitý na spáchanie trestného činu.
- 25 V tejto súvislosti vnútroštátny súd odkazuje na rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 13. októbra 2015, Ünspeđ Paket Servisi SaN. Ve TiC. A. Ş. v. Bulharsko (CE:ECHR:2015:1013JUD000350308), ktorým tento súd rozhodol, že konfiškácia nákladného vozidla patriaceho spoločnosti so sídlom v Turecku na základe § 242 ods. 8 NK bola v rozpore s článkom 1 protokolu č. 1 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd podpísaného v Ríme 4. novembra 1950, ktorého obsah je zhodný s článkom 17 ods. 1 Charty. Tento súd totiž uviedol, že spoločnosť, ktorá je vlastníkom nákladného vozidla, nemala prístup k spravodlivosti, keďže vnútroštátne konanie jej neumožnilo vysvetliť svoje stanovisko, takže rovnováha medzi všetkými záujmami nebola zaručená.
- 26 V tomto kontexte vnútroštátny súd uvádza, že podľa odôvodnenia 33 smernice 2014/42 vzhľadom na skutočnosť, že táto smernica citelne zasahuje do práv osôb, je potrebné stanoviť osobitné záruky a prostriedky súdnej nápravy, aby sa zaručila ochrana základných práv týchto osôb, a to nielen podozrivých alebo obvinených osôb, ale aj tretích osôb, ktoré nie sú trestne stíhané, a že to zahŕňa právo byť vypočutý pre tretie osoby, ktoré tvrdia, že sú vlastníkami dotknutého majetku.

27 Za týchto okolností Apelativen sad Plovdiv (Odvolací súd Plovdiv) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru nasledujúce prejudiciálne otázky:

„1. Má sa článok 17 ods. 1 [Charty] vykladať v tom zmysle, že z dôvodu narušenia spravodlivej rovnováhy medzi všeobecným záujmom a požiadavkou ochrany vlastníckeho práva bráni vnútroštátnej právnej úprave, akou je právna úprava podľa § 242 ods. 8 Nakazatelen kodex (Trestný zákon) Bulharskej republiky, podľa ktorej dopravný prostriedok použitý na spáchanie závažnej formy trestného činu pašovania, ktorý patrí tretej osobe, ktorá nevedela a ani nemala alebo nemohla vedieť, že jej zamestnanec spáchal tento trestný čin, sa skonfiškujú v prospech štátu?

2. Má sa článok 47 [Charty] vykladať v tom zmysle, že bráni vnútroštátnej právnej úprave, akou je právna úprava podľa § 242 ods. 8 [NK], podľa ktorej dopravný prostriedok patriaci osobe, ktorá nie je osobou, ktorá spáchala trestný čin, môže byť skonfiškovaný bez toho, aby bol zabezpečený priamy prístup vlastníka k spravodlivosti na účely predloženia jeho stanoviska?“

O právomoci Súdneho dvora

28 Apelativna prokuratura – Plovdiv (Odvolacia prokuratúra Plovdiv, Bulharsko) a grécka vláda dospeli k záveru, že Súdny dvor nemá právomoc odpovedať na prejudiciálne otázky, keďže vnútroštátna právna úprava, o ktorú ide vo veci samej, nepatrí do pôsobnosti práva Únie. Tvrdia najmä, že vnútroštátny súd neuvádza žiadne ustanovenie práva Únie, ktoré by umožňovalo vytvoriť dostatočnú väzbu medzi sporom vo veci samej a právom Únie.

29 V tejto súvislosti treba uviesť, že prejudiciálne otázky sa výslovne týkajú len ustanovení Charty, konkrétne článku 17 o vlastníckom práve, ako aj článku 47, ktorý sa týka práva na účinný prostriedok nápravy a na spravodlivý proces.

30 Treba pripomenúť, že pôsobnosť Charty je v súvislosti s konaním členských štátov vymedzená v jej článku 51 ods. 1, podľa ktorého ustanovenia Charty sú určené pre členské štáty výlučne vtedy, ak vykonávajú právo Únie (rozsudok zo 6. októbra 2015, Delvigne, C-650/13, EU:C:2015:648, bod 25 a citovaná judikatúra).

31 Článok 51 ods. 1 Charty potvrdzuje ustálenú judikatúru Súdneho dvora, podľa ktorej sa základné práva zaručené v právnom poriadku Únie uplatnia vo všetkých situáciách, ktoré upravuje právo Únie, avšak nie mimo týchto situácií (rozsudok zo 6. októbra 2015, Delvigne, C-650/13, EU:C:2015:648, bod 26 a citovaná judikatúra).

32 Ak teda právna situácia nespadá do pôsobnosti práva Únie, Súdny dvor nemá právomoc o nej rozhodnúť a prípadne uvádzané ustanovenia Charty nemôžu same osebe založiť túto právomoc (rozsudok zo 6. októbra 2015, Delvigne, C-650/13, EU:C:2015:648, bod 27 a citovaná judikatúra).

33 V dôsledku toho treba určiť, či situácia, akou je situácia vo veci samej, v ktorej je majetok tretej osoby skonfiškovaný v prospech dotknutého členského štátu z dôvodu, že bol použitý v rámci trestného činu, patrí do pôsobnosti práva Únie.

34 V prejednávanej veci vnútroštátny súd vo svojom návrhu na začatie prejudiciálneho konania odkazuje na smernicu 2014/42, ktorá ukladá členským štátom povinnosti s cieľom uľahčiť konfiškáciu majetku v trestných veciach, ako to spresňuje jej odôvodnenie 41.

35 Trestný čin pašovania, o ktorý ide vo veci samej, sa však nenachádza medzi trestnými činmi, na ktoré sa uplatňuje táto smernica podľa jej článku 3, takže predmet vnútroštátneho konania, o ktorý ide vo veci samej, nepatrí do vecnej pôsobnosti uvedenej smernice.

- 36 V tejto súvislosti treba uviesť, že smernica 2014/42 čiastočne nahradila rámcové rozhodnutie 2005/212, ktoré sa rovnako ako táto smernica týka konfiškácie prostriedkov a príjmov z trestnej činnosti. V súlade s odôvodnením 9 uvedenej smernice má totiž táto smernica za cieľ zmeniť a rozšíriť najmä ustanovenia tohto rámcového rozhodnutia.
- 37 Konkrétne z článku 14 ods. 1 smernice 2014/42 vyplýva, že táto smernica nahradila len prvé štyri zarážky článku 1, ako aj článok 3 rámcového rozhodnutia 2005/212 vo vzťahu k členským štátom, ktoré táto smernica zaväzuje, čo má za následok, že články 2, 4 a 5 tohto rámcového rozhodnutia zostávajú po prijatí uvedenej smernice v platnosti (pozri v tomto zmysle rozsudok z 19. marca 2020, „Agro In 2001“, C-234/18, EU:C:2020:221, bod 48).
- 38 V tejto súvislosti treba uviesť, že rámcové rozhodnutie 2005/212 vo svojom článku 2 ods. 1 všeobecnejšie než smernica 2014/42 stanovuje, že „každý členský štát prijíma potrebné opatrenia umožňujúce mu konfiškovať, celkom alebo sčasti, nástroje a príjmy z trestných činov, za ktoré možno uložiť trest odňatia slobody na obdobie viac ako jedného roka, alebo majetok, ktorého hodnota zodpovedá týmto príjmom“.
- 39 V prejednávanej veci možno za trestný čin pašovania vo veľkom rozsahu, o ktorý ide vo veci samej, uložiť trest odňatia slobody na tri až desať rokov, ku ktorému sa pripája možnosť skonfiškovať dopravný prostriedok použitý na prepravu tovaru, ktorý je predmetom pašovania, v súlade s § 242 ods. 8 NK.
- 40 Z uvedeného vyplýva, že ustanovenia rámcového rozhodnutia 2005/212 nevyhnutne patria medzi prvky práva Únie, ktoré z hľadiska predmetu sporu vo veci samej a informácií poskytnutých vnútroštátnym súdom, musia byť zohľadnené Súdnym dvorom, aby Súdny dvor užitočne odpovedal na otázky, ktoré mu boli položené. Právna situácia vo veci samej teda patrí do pôsobnosti práva Únie a najmä tohto rámcového rozhodnutia.
- 41 Toto rámcové rozhodnutie okrem toho v jeho článkoch 2 a 4 stanovuje pravidlá týkajúce sa konfiškácie „nástroj[ov] a príjm[ov] z trestných činov“ a opravné prostriedky, ktorými musia disponovať osoby dotknuté opatrením konfiškácie. Z toho vyplýva, že svojimi otázkami, ktoré sa týkajú zákonnosti konfiškácie majetku patriaceho tretej osobe konajúcej v dobrej viere, ako aj prostriedkov nápravy, ktoré majú byť dostupné tretej osobe dotknutej opatrením konfiškácie, sa vnútroštátny súd v skutočnosti snaží získať výklad týchto ustanovení rámcového rozhodnutia 2005/212 v spojení s článkami 17 a 47 Charty.
- 42 Súdny dvor má preto právomoc odpovedať na návrh na začatie prejudiciálneho konania.

O prvej otázke

- 43 Svojou prvou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa článok 2 ods. 1 rámcového rozhodnutia 2005/212 v spojení s článkom 17 ods. 1 Charty majú vykladať v tom zmysle, že bráni vnútroštátnej právnej úprave, ktorá umožňuje konfiškáciu nástroja použitého na spáchanie trestného činu pašovania vo veľkom rozsahu, ak tento nástroj patrí tretej osobe konajúcej v dobrej viere.
- 44 V tejto súvislosti treba najskôr uviesť, že pojem „konfiškácia“ je definovaný v článku 1 štvrtej zarážke rámcového rozhodnutia 2005/212.
- 45 Ako však vyplýva z bodu 37 tohto rozsudku, štvrtá zarážka tohto článku 1 bola nahradená smernicou 2014/42 pre členské štáty, ktoré táto smernica zaväzuje.

- 46 V danom prípade vzhľadom na to, že skutkové okolnosti vo veci samej nastali po uplynutí lehoty na prebratie smernice 2014/42 stanovenej na 4. októbra 2016, v súlade s jej článkom 12 ods. 1, treba vo veci, o akú ide vo veci samej, odkázať na účely definície pojmu „konfiškácia“ na uvedenú smernicu.
- 47 Podľa znenia článku 2 bodu 4 tejto smernice je tento pojem „konfiškácia“ definovaný ako „konečné odňatie majetku nariadené súdom v súvislosti s trestným činom“.
- 48 Zo znenia tohto ustanovenia vyplýva, že v tomto rámci nie je dôležité, či konfiškácia predstavuje trest v trestnom práve alebo nie. Pod uvedený pojem „konfiškácia“ teda patrí také opatrenie, o aké ide vo veci samej, ktoré vedie k trvalému zbaveniu vlastníckeho práva k skonfiškovanému majetku, nariadené súdom v súvislosti s trestným činom.
- 49 V nadväznosti na to článok 2 ods. 1 rámcového rozhodnutia 2005/212 stanovuje, že každý členský štát prijíma potrebné opatrenia umožňujúce mu celkom alebo sčasti konfiškovať nástroje a príjmy z trestných činov, za ktoré možno uložiť trest odňatia slobody na obdobie viac ako jedného roka, alebo majetok, ktorého hodnota zodpovedá týmto príjmom.
- 50 V tejto súvislosti je pravda, že toto ustanovenie výslovne neoznačuje osobu, ktorej majetok môže byť predmetom opatrenia konfiškácie. Odkazuje len na „nástroje“, ktoré súvisia s trestným činom, bez toho, aby bolo dôležité určiť, kto ich vlastní alebo je ich vlastníkom.
- 51 Článok 2 ods. 1 rámcového rozhodnutia 2005/212 sa však má vykladať s prihliadnutím na odôvodnenie 3 tohto rámcového rozhodnutia, z ktorého vyplýva, že treba zobrať do úvahy práva tretích strán konajúcich v dobrej viere. Z toho vyplýva, že ustanovenia uvedeného rámcového rozhodnutia sa v zásade uplatňujú aj na konfiškáciu majetku patriaceho tretím osobám, pričom najmä vyžadujú, aby práva týchto tretích osôb boli chránené, ak tieto osoby konali dobromyseľne.
- 52 V tomto kontexte treba zohľadniť článok 17 ods. 1 Charty, ktorý okrem iného stanovuje, že každý má právo vlastníť svoj oprávnené nadobudnutý majetok, užívať ho a nakladať s ním.
- 53 Je pravda, že vlastnícke právo zaručené týmto ustanovením nepredstavuje absolútne privilégium. V súlade s článkom 52 ods. 1 Charty totiž možno výkon práv a slobôd zakotvených v Charte obmedziť vtedy, keď to skutočne zodpovedá cieľom všeobecného záujmu, ktoré sú uznané Úniou, a nepredstavuje to vo vzťahu k sledovanému účelu neprímeraný a neúnosný zásah, ktorým by bola zasiahnutá samotná podstata takto zaručeného práva (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 16. júla 2020, Adusbef a Federconsumatori, C-686/18, EU:C:2020:567, bod 85, ako aj citovanú judikatúru).
- 54 V prejednávanej veci odvolacia prokuratúra v Plovdive vo svojich písomných pripomienkach uviedla, že cieľ sledovaný vnútroštátnou právnou úpravou dotknutou vo veci samej spočíva v zabránení nedovolenému dovozu tovaru do krajiny vo všeobecnom záujme.
- 55 Vzhľadom na citelný zásah do práv osôb, ktorý spôsobuje konfiškácia majetku, teda konečné odňatie vlastníckeho práva k nemu, treba uviesť, že pokiaľ ide o tretiu osobu konajúcu v dobrej viere, ktorá nevedela a nemohla vedieť, že jej majetok bol použitý na spáchanie trestného činu, takáto konfiškácia predstavuje vzhľadom na sledovaný cieľ neprímeraný a neprípustný zásah do samotnej podstaty vlastníckeho práva.
- 56 Preto treba konštatovať, že vnútroštátna právna úprava, o akú ide vo veci samej, nerešpektuje vlastnícke právo zaručené článkom 17 ods. 1 Charty, keďže stanovuje, že majetok tretej osoby konajúcej v dobrej viere, ktorý bol použitý na spáchanie pašovania vo veľkom rozsahu, môže byť predmetom opatrenia konfiškácie.
- 57 Za týchto podmienok treba konštatovať, že v rámci článku 2 ods. 1 rámcového rozhodnutia 2005/212 sa konfiškácia nemôže rozšíriť na majetok tretích osôb konajúcich v dobrej viere.

58 Vzhľadom na predchádzajúce úvahy treba na prvú otázku odpovedať tak, že článok 2 ods. 1 rámcového rozhodnutia 2005/212 v spojení s článkom 17 ods. 1 Charty sa má vykladať v tom zmysle, že bráni vnútroštátnej právnej úprave, ktorá umožňuje konfiškáciu nástroja použitého na spáchanie trestného činu pašovania vo veľkom rozsahu, ak tento nástroj patrí tretej osobe konajúcej v dobrej viere.

O druhej otázke

59 Svojou druhou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa článok 4 rámcového rozhodnutia 2005/212 v spojení s článkom 47 Charty má vykladať v tom zmysle, že bráni vnútroštátnej právnej úprave, ktorá umožňuje konfiškáciu majetku patriaceho inej osobe, než je osoba, ktorá spáchala trestný čin, v rámci trestného konania bez toho, aby táto prvá osoba disponovala účinným prostriedkom nápravy.

60 Treba uviesť, že článok 4 tohto rámcového rozhodnutia stanovuje povinnosť každého členského štátu prijať opatrenia potrebné na zabezpečenie toho, aby osoby dotknuté opatreniami stanovenými najmä v článku 2 uvedeného rámcového rozhodnutia mali k dispozícii účinné opravné prostriedky na ochranu svojich práv.

61 Vzhľadom na všeobecnú povahu znenia článku 4 rámcového rozhodnutia 2005/212 osobami, ktorým musia členské štáty zabezpečiť účinné opravné prostriedky, sú nielen osoby uznané za vinné zo spáchania trestného činu, ale aj všetky ostatné osoby dotknuté opatreniami uvedenými v článku 2 tohto rámcového rozhodnutia, teda vrátane tretích osôb.

62 V tejto súvislosti treba tiež poznamenať, že podľa článku 47 prvého a druhého odseku Charty každý, koho práva a slobody zaručené právom Únie sú porušené, má za podmienok ustanovených v tomto článku právo na účinný prostriedok nápravy pred súdom a najmä na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo prejednaná.

63 Konkrétne právo na účinný prostriedok nápravy znamená, že tretia osoba, ktorej majetok je predmetom opatrenia konfiškácie, musí mať možnosť napadnúť zákonnosť tohto opatrenia s cieľom znovu získať tento majetok, ak konfiškácia nie je odôvodnená.

64 V prejednávanej veci vnútroštátny súd vo svojom návrhu na začatie prejudiciálneho konania zdôraznil, že tretia osoba, ktorej majetok bol predmetom opatrenia konfiškácie, nemá podľa vnútroštátnej právnej úpravy priamy prístup k spravodlivosti, takže nemôže platne uplatniť svoje práva.

65 Za týchto podmienok treba konštatovať, že vo veci, o akú ide vo veci samej, je tretia osoba, ktorej majetok je skonfiškovaný, zbavená práva na účinný prostriedok nápravy.

66 Okrem toho z dôvodu uvedeného v bode 63 tohto rozsudku toto konštatovanie nemožno vyvrátiť tvrdením uvedeným odvolacou prokuratúrou v Plovdive, podľa ktorého v situácii, o akú ide vo veci samej, zákon za zadĺženiata i dogovorite (zákon o záväzkových vzťahoch a zmluvách) umožňuje vlastníkovi skonfiškovaného majetku obrátiť sa na odsúdeného pre náhradu škody vyplývajúcej z tejto konfiškácie.

67 Okrem toho Európsky súd pre ľudské práva v podstate rozhodol, že v situácii, keď štát vykonal konfiškáciu a vnútroštátna právna úprava a prax nestanovujú konanie, prostredníctvom ktorého môže majiteľ brániť svoje práva, tento štát nemôže splniť povinnosť, ktorá mu vyplýva z Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práva a základných slobôd, zaviesť takéto konanie tým, že sa od osoby, ktorá nebola odsúdená za trestný čin, ktorý viedol ku konfiškácii, vyžaduje pokúsiť sa získať svoj majetok od tretej osoby (ESĽP, 13. októbra 2015, Ünsped Paket Servisi SaN. Ve TiC. A. Ş. v. Bulharsko, CE:ECHR:2015:1013JUD000350308, § 32).

68 Vzhľadom na predchádzajúce úvahy treba na druhú otázku odpovedať tak, že článok 4 rámcového rozhodnutia 2005/212 v spojení s článkom 47 Charty sa má vykladať v tom zmysle, že bráni vnútroštátnej právnej úprave, ktorá umožňuje konfiškáciu majetku patriaceho inej osobe, než je osoba, ktorá spáchala trestný čin, v rámci trestného konania bez toho, aby táto prvá osoba disponovala účinným prostriedkom nápravy.

O trovách

69 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdny dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (prvá komora) rozhodol takto:

1. Článok 2 ods. 1 rámcového rozhodnutia Rady 2005/212/SVV z 24. februára 2005 o konfiškácii príjmov, nástrojov a majetku z trestnej činnosti v spojení s článkom 17 ods. 1 Charty základných práv Európskej únie sa má vykladať v tom zmysle, že bráni vnútroštátnej právnej úprave, ktorá umožňuje konfiškáciu nástroja použitého na spáchanie trestného činu pašovania vo veľkom rozsahu, ak tento nástroj patrí tretej osobe konajúcej v dobrej viere.
2. Článok 4 rámcového rozhodnutia 2005/212 v spojení s článkom 47 Charty základných práv sa má vykladať v tom zmysle, že bráni vnútroštátnej právnej úprave, ktorá umožňuje konfiškáciu majetku patriaceho inej osobe, než je osoba, ktorá spáchala trestný čin, v rámci trestného konania bez toho, aby táto prvá osoba disponovala účinným prostriedkom nápravy.

Podpisy